

Toonkustkoor Wageningen

orkest Ars Musica

o.l.v. Patrick van der Linden

Honegger *Le Roi David* *Patrick van der Linden inleiding*

Carina Vinke alt
Frank Fritschy tenor
Wendy Roobol sopraan

Math Dirks verteller

Wouter Bakker vleugel
Mark Toxopeus celesta
Dick Sanderman harmonium

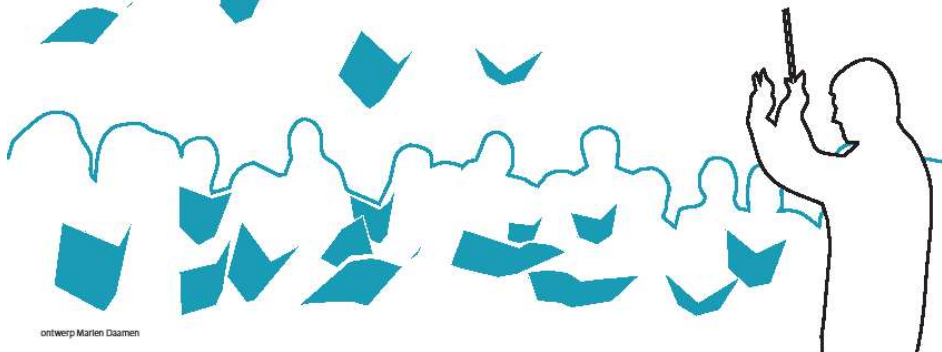
7

november 2015

kaartverkoop: Modern Antiquariaat De Beschte, aan de zaal, www.tkwageningen.nl

Toegangsprijs incl. programma en koffie/thee €25,00; CJP / studenten / kinderen onder 15 jr €15,00

Johannes de Doperkerk
Bergstraat Wageningen
aanvang 20:15

Annette Kempers | FOTOGRAFIE

a.e.kempers@me.com
06 - 536 856 52

www.annetekempers-fotografie.com

Al 23 jaren in Wageningen een praktijk
shiatsu massage & levensk

José Wikkerink
voor behandeling van klachten
coaching en training

Haptotherapie Gon Ferdinandus

lid van de VVH

Dolderstraat 18, Wageningen
tel.nr. 0317-423120

op werkdagen telefonisch
bereikbaar van 12.30-13.30 uur

www.haptotherapie-wageningen.nl

Programma Toonkunstkoor Wageningen

onder algehele leiding van dirigent

Patrick van der Linden

Inleiding door Patrick van der Linden

Arthur Honegger - Le roi David

Pauze na deel 14

Solisten: Carina Vinke – alt
Frank Fritschy – tenor
Wendy Roobol – sopraan

Math Dirks – verteller

Wouter Bakker – vleugel
Mark Toxopeus – celesta
Dick Sanderman – harmonium

Orkest: Ars Musica

LAZUUR food community
Bevrijdingsstraat 22
6703 AA Wageningen
www.lazuur.com

LAZUUR
Food community

Goed voedsel,
goed voor iedereen,
met zorg voor de Aarde.

Bevrijdingsstraat 22 • Wageningen • (0317)410 842 • www.lazuur.com

KAPSALON
HOKSBERGEN

Bevrijdingsstraat 20 - Wageningen - 0317-414303
www.Kapsalon-Hoksbergen.nl

van de Wetering
tweewielers bv.

Hartjesweg 86
6706 AV Wageningen
Telefoon 0317 - 412902
Werkplaats tel. 0317 - 453615
Fax 0317 - 421678

ZINGEN BIJ TOONKUNSTKOOR WAGENINGEN?

Houdt u van zingen, en wilt u dat met elkaar doen maar ook thuis een uurtje studeren? Dan is Toonkunstkoor Wageningen het ideale koor voor u! Toonkunstkoor Wageningen is een vereniging waarbij het maken van muziek voorop staat, en een plezierige sfeer niet uit het oog wordt verloren. Er is veel aandacht voor stemvorming. Elke repetitie begint daarmee onder leiding van de dirigent.

Repetities

Dinsdagavond van 20.00 - 22.15 uur in de Arboretumkerk aan de August Faliseweg, hoek Arboretumlaan in Wageningen.

Algemene informatie vindt u op onze website

<http://tkwageningen.nl>.

U kunt ook een email sturen naar: **secretaris.tkw@gmail.com**.

Wij zoeken bassen en tenoren; doe met ons mee

In november 2016 zingen wij de Hohe Messe van Bach

Vriend worden van Toonkunstkoor Wageningen? Een goed idee!

U kunt Vriend worden van de Stichting Vrienden van Toonkunst.

De Stichting Vrienden van Toonkunst is ruim 68 jaar geleden opgericht met als doel het Toonkunstkoor Wageningen financieel te steunen. Deze ondersteuning richt zich op het verbeteren van de zangkwaliteit van de koorleden en in relatie daarmee op een hoog kwaliteitsniveau van de jaarlijkse concerten. Deze steun is in de huidige tijd hard nodig omdat subsidies steeds meer wegvallen. Dankzij de Vrienden heeft Toonkunstkoor Wageningen jarenlang grote koorwerken kunnen uitvoeren met begeleiding van professionele orkesten en solisten. U kunt al Vriend worden en het Toonkunstkoor steunen vanaf € 25 per jaar. Indien u meer dan € 100 per jaar betaalt, heeft u tevens recht op één of meer vrijkaarten voor onze concerten. U kunt contact opnemen met:

Angélique de Vries, angelique@wenadevries.nl, tel. 0317-417767.

De Stichting dankt de volgende personen en bedrijven:

Bennekomse Apotheek	Apotheek Van Weringh
Hoogstede Holding BV	Koen Blokker Consultancy BV
De Kroon Beheer BV	Larikshoeve BV
Notariskantoor v. Putten v. Apeldoorn	REmagine BV
Wijnveen Holding BV	De Sévaux BV
De heer J.A. (Hans) Zomer, bariton	

En alle Speciale Vrienden en Vrienden van Toonkunst

Het Bestuur van Toonkunst Wageningen bedankt de volgende adverteerders en sponsors:

Prins Bernhard Cultuurfonds
VSB Fonds
Gemeente Wageningen
Gon Ferdinandus, haptotherapie, Wageningen
N. Groothuis, De Fysiotherapeut, Wageningen.
Annette Kempers, Pop-art en fotografie
Loes Hoksbergen kapsalon, Wageningen
Bril 29, Wageningen
Van de Wetering, Wageningen
Lazuur, Wageningen
José Wikkerink, Wageningen
Bakkerij van Voorthuizen, Wageningen

Comité van aanbeveling:

Dhr. drs. G. Engels, Voormalig voorzitter College van Bestuur Regionale Scholen-gemeenschap Pantarijn, Ochten
Dhr. C. Mobach, Oud muzikleraar Pantarijn, Wageningen
Mw. L. Tammeling, zangpedagoge, dirigent en koorcoach, Arnhem

LE ROI DAVID

KONING DAVID

ARTHUR HONEGGER (1892-1955)

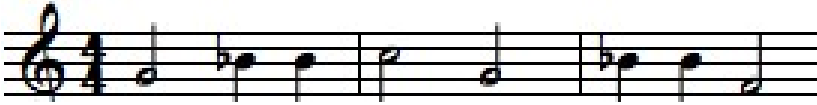
Psaume symphonique en trois parties d'après le drame de René Morax

Symfonische psalm in drie delen naar het drama van René Morax

De première van Le Roi David op 11 juni 1921 maakte de toen 28-jarige Arthur Honegger op slag beroemd. Honegger werd in Le Havre (Frankrijk) geboren op 10 maart 1892 uit de protestants Duits-Zwitsers echtpaar. Hij groeide op in Frankrijk, maar bleef steeds de Zwitserse nationaliteit behouden. Frankrijk beschouwt hem als Frans componist, Zwitserland als Zwitsers componist. Honegger schreef *Le Roi David* voor het Théâtre du Jorat in Mézières, dicht bij Lausanne. Dit openluchttheater, dat naar voorbeeld van theaters uit de Klassieke Oudheid was gebouwd op een prachtige punt tegen een berghelling, had bij het begin van de Eerste Wereldoorlog de poorten gesloten en wilde deze in de zomer van 1921 weer voor het publiek openen. Voor de eerste opvoering was het nieuwe drama Koning David gekozen van de dichter René Morax. Vier maanden voor de feestelijke opvoering had men echter nog geen componist gevonden die de toneelmuziek wilde schrijven bij dit Bijbelse drama, totdat men – op aanbeveling van Igor Stravinsky – in contact kwam met Honegger. Deze was meteen enthousiast over de tekst en begon op 25 februari 1921 met het schrijven van de eerste noten. Twee maanden later, op 28 april 1921, was de partituur gereed van een bijzonder werk.

Honegger was toen al een jaar of vijf lid van de vereniging Nouveaux Jeunes (*Groupe des Six*). Dit was een groep conservatoriumstudenten (waaronder ook Francis Poulenc en Darius Milhaud) die zich afzetten tegen de gangbare muziekstijlen als romantiek, impressionisme en vooral de hegemonie van de Duitse muziekcultuur (Wagner, Strauss en Schönberg). Deze groep stond onder invloed van de door de groep bewonderde Erik Satie, een goede vriend van Honegger. Voor Honegger was het meer de onderlinge vriendschap dan de ideologie die hem naar *les Six* trok. Zijn werk heeft niet de voor deze groep karakteristieke speelsheid en simpelheid (niet te verwarren met makkelijk of goedkoop), hoewel we in Le Roi David wel invloeden hiervan kunnen horen. Het is aan Honegger te danken dat het in zijn tijd versleten genre oratorium in eer werd hersteld, met de schepping van *Le Roi David*.

De inhoud van dit werk is beschreven in de boeken van Samuël. Honegger heeft onder meer gebruik gemaakt van bestaande melodieën die hij ontleende aan het Geneefse Psalter. Deze melodieën zijn meestal duidelijk herkenbaar in een muzikale omlijsting en bewerking die past bij een twintigste-eeuwse componist. Een goed voorbeeld van gebruikmaking van een bestaande melodie is te vinden in deel 20, waar de kerkmelodie van Psalm 51 klinkt.

In het slotdeel horen we de melodie van Philipp Nikolai: *Wie schön leuchtet der Morgenstern*. De barokke componisten Händel en Bach waren voor Honegger belangrijke inspiratiebronnen, hetgeen onmiskenbaar in een aantal delen (bijvoorbeeld deel 3) naar voren komt (Neobarok).

Na het grote succes dat *Le Roi David* bij de première in de openlucht beleefde, besloot hij het werk ook geschikt te maken voor de concertzaal. Daartoe breidde hij de oorspronkelijke bezetting, waarin blaasinstrumenten de overhand hadden, uit tot een volledig symfonieorkest. Voor het vervallen van de dramatische handeling lag de oplossing in het inschakelen van een verteller, die door het voordragen van de vaak zeer geladen teksten de verschillende muzikale taferelen aan elkaar verbindt.

De 27 delen werken als tableaus die ieder hun specifieke licht werpen op het Bijbelverhaal van de jonge herder David, die uitgroeit tot de machtige koning van het Joodse volk. De delen worden zo goed door de muziek geïllustreerd, dat het niet nodig is het werk scenisch uit te voeren, zoals in de eerste uitvoering dus wel werd gedaan, bij gebrek aan een verteller. De originele bezetting (met blazers) hoort u deze avond. Wat mij betreft werkt deze orkestratie sterker dan de later gemaakte symfonische orkestratie, daar de individuele blazers haast versmelten met de personages uit het verhaal.

Het eerste deel verhaalt van de herder David die de reus Goliath doodt en de zege behaalt in de strijd tegen de vijand, de Filistijnen. Maar zijn heer, Koning Saul, wordt jaloers op de succesvolle jonge strijder, zodat deze zelfs de vlucht moest nemen. Opnieuw breekt er een oorlog uit tegen de Filistijnen, maar de kansen zijn nu gekeerd. In zijn wanhoop en angst raadpleegt Saul zelfs de heks van Endor, hetgeen een grote zonde tegen God betekent. Deze scene beschrijft Honegger zo realistisch, dat de toehoorder huivert. De voorspelde dood van Saul en zijn zonen voltrekt zich.

In het tweede deel wordt de kroning van David bezongen en klinkt er muziek voor de dans die plaatsvindt voor de heilige Ark des Verbonds. De eerste daad van de nieuwe koning David is namelijk het brengen van deze heilige Ark naar de hoofdstad Jeruzalem.

Het derde deel toont een ommekeer in het leven van de koning. De machtige David toont dat hij ook een mens is van vlees en bloed, die vervalft in zonden. Kenmerkend voor veel Bijbelse verhalen is, dat iedereen onverbloemd, met al hun gaven en gebreken beschreven wordt. Koning David wordt ter verantwoording geroepen door de profeet Nathan. In de "psalmes de pénitence" (nr. 19 en 20) komt de boetvaardigheid van David heel duidelijk tot klinken. Gelukkig keert David zich van de zondige weg en verneemt hij van de

profeet Nathan dat zijn zoon Salomo tot koning gekroond zal worden. Tijdens de slotzang met haar prachtig "Alleluja" wordt de voorspelling uitgesproken dat eens uit het geslacht van David en Salomo de Messias zal worden geboren. Ongetwijfeld was dit voor Honegger dan ook de reden het Adventsgedicht "Wie schön leuchtet der Morgenstern" van Philipp Nikolai te verwerken in het slot.

"In de Beschränkung zeigt sich der Meister", schreef Goethe. Anders gezegd: met weinig veel doen. Honegger slaagt hierin: als geen ander weet hij een veelheid aan stijlen te combineren tot een eigen taal, waarbij hij geen noot teveel schrijft. Iedere aria in *Le Roi David* is een miniatuurparel op zich, ogenschijnlijk eenvoudig, maar van grote schoonheid door de enorme zeggingskracht. Honegger heeft zich als componist altijd verzet tegen een stilistisch purisme: "Mijn muziek is in geen enkel opzicht een *musique pure*". Integendeel: Honegger, die Bach als zijn grootste leermeester beschouwde, verwerkte stijlmiddelen van oudere meesters, zoals bijvoorbeeld Bach, maar ook die van Max Reger, Gabriel Fauré of Igor Stravinsky en hij werd bovendien geïnspireerd door het Gregoriaans, het protestantse kerklied, de jazz, polytonaliteit maar ook door de nieuwe techniek van elektronische toonbronnen. Eenvoudige drieklanken en complexe atonale structuren zijn voor hem gelijk als muzikaal middel. Honeggers doel was "de beheersing, schifting en exploitatie van alle verworvenheden van voorafgegane experimenten". Uit zijn laatste brieven blijkt een groeiend pessimistische kijk op de toekomst van de muziek. Ondanks zijn roem (Frans vakbladen twijfelden tussen hem en Ravel als grootste componist van die tijd) schreef hij over zijn componist-zijn een pessimistisch boek: "Je suis compositeur". Daarin lezen we: "Het beroep van componist is ook in die zin merkwaardig dat het de voornaamste bezigheid en taak van iemand is om zich uit te sloven iets voort te brengen waar niemand behoefte aan heeft."

De Tweede Wereldoorlog raakte hem diep en hij uitte zijn sombere gevoelens daarover in werken als *Cris du monde* en zijn *Derde Symfonie*. Alsof zo'n depressie nog niet erg genoeg was, liep hij in 1947 tijdens een tournee door de V.S. ook nog angina op, waarvan hij nooit meer herstelde. Op 27 november 1955 stierf hij aan een beroerte. Hij liet ons een rijke schat achter, waaronder zijn oratoria *Le Roi David* en *Jeanne d'Arc au Bûcher*. Ook zijn orkestmuziek (zoals zijn drie symfonieën, de mooie *Pastorale d'été* en *Pacific 231*) maken grote indruk.

Patrick van der Linden, september 2015

Patrick van der Linden – dirigent

Patrick van der Linden studeerde de hoofdvakken koordirectie en theorie der muziek aan het Rotterdams conservatorium en de Hogeschool IDE en behaalde zijn diploma's met onderscheiding. Verder studeerde hij orkestdirectie bij Jan Stulen en Jurjen Hempel en

volgde zomercursussen en masterclasses bij vooraanstaande koordirigenten als Marcus Creed en Daniel Reuss. Patrick van der Linden is oprichter (2008) en artistiek leider van stichting Ars Musica.

Hij is chef-dirigent van het Ars Musica Orkest en Kamerkoor Ars Musica. Naast zijn werk binnen Stichting Ars Musica dirigeert hij een tweetal op hoog niveau presterende amateurkamerkoren: Vocaal Ensemble Canticum Amicorum, en het Zeeuws Vocaal Ensemble. Daarnaast is hij dirigent van de oratoriumkoren Merwe's Oratorium Vereniging en Toonkunst Wageningen en dirigent van Symfonieorkest Sjosjanim. Onder zijn leiding hebben deze ensembles een enorme groei doorgemaakt, waardoor op hoog niveau het grote klassieke werk als Bach's Passionen, de Eroica van Beethoven, maar ook veeleisend hedendaags(er) repertoire van componisten als Britten, Poulenc, Martin, Pärt, Vasks, Jurriaan Andriessen, etc., wordt uitgevoerd. De concertprogramma's van Patrick van der Linden kenmerken zich door een grote samenhang, verrassende verbanden en een breed spectrum aan muziekstijlen. Naast zijn voorliefde voor Bach, Beethoven en Brahms heeft hij veel aandacht voor muziek uit de 20e en 21e eeuw. Premières voert hij uit van o.a. Daan Manneke, de Poolse componist Grzegorz Miskiewicz en de jonge Nederlandse componist Geerten Liefding. Hoogwaardige uitvoeringen van onder andere Bach's Hohe Messe en Le Roi David van Arthur Honegger werden unaniem geprezen bij pers en publiek. Patrick van der Linden is docent op het Rotterdams Conservatorium. Hij heeft een eigen directie lespraktijk en is een graag geziene coach bij directie cursussen. Als dirigent en muziektheoreticus geeft hij regelmatig concertinleidingen. www.patrickvanderlinden.com

Ars Musica - begeleidingsorkest

Het Ars Musica Begeleidingsorkest is een jong, enthousiast en flexibel orkest. Tijdens uitvoeringen weet het orkest het publiek te betrekken bij de muzikale beleving. Naast het begeleiden van koren verzorgt het orkest ook eigen programmeringen en

treedt het met regelmaat op tijdens festivals in het land. Vanaf de oprichting in 2010 heeft het ensemble op die manier meegewerkt aan prachtige concerten op hoog niveau. Onder leiding van Patrick van der Linden heeft het orkest op 11 februari 2015 de wereldpremière verzorgd van de Festival-Ouverture van Arie J. Keijzer. De bezetting varieert van enkele musici tot een groot symfonieorkest. Educatie aan kinderen, maar ook aan volwassenen, is een speerpunt voor het orkest, conform de missie en visie van Stichting Ars Musica (www.stichtingarsmusica.nl).

Carina Vinke – alt

Alt-mezzo Carina Vinke wordt geprezen om de opvallende donkere kwaliteit van haar stem en haar dramatische talent. Geboren in Nederland zingt ze vanaf haar negende levensjaar op grote schaal in eigen land alsook in het buitenland. Carina zingt opera, oratoria, lied en hedendaagse muziek. Carina zong werken van Bach, Verdi's Requiem en werken van Mozart, Händel, Haydn, Rossini, Dvořák, Mahler en Mozart. Hoogtepunten zijn onder andere de Tweede symfonie met het Europees Jeugdorkest o.l.v. Vladimir Ashkenazy en de Derde Symfonie met het LaVerdi Orchestra onder baton van Xian Zhang. De derde symphonie van Mahler heeft zij ook uitgevoerd met het NJO (Nederlands Jeugdorkest) o.l.v. Martin Sieghart. Carina behaalde haar master aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag (Prof. Jard van Nes) en studeerde aan De Nederlandse Opera Academie

Frank Fritschy – tenor

Frank Fritschy is zonder twijfel één van de meest veelzijdige concertzangers die Nederland rijk is. Zo heeft hij niet alleen een heel uitgebreid repertoire opgebouwd dat muziek omvat van de vroege barok tot en met de 20e eeuw, maar ook de muziekgenres die hij zingt zijn zeer divers. Door deze veelzijdigheid zong hij met de meest uiteenlopende artiesten als: Ulrik Cold, Emma Kirkby, Ernst Daniël Smid en Katinka Hart en onder dirigenten als Reinbert de Leeuw, Philippe Herreweghe, Ed Spanjaard, Jos van Immerseel en Lucas Vis. Frank Fritschy begon zijn zangstudie bij de bekende Annie Hermes en studeerde vervolgens aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Nog vóór zijn conservatorium-studie maakte hij reeds zijn debuut als concertzanger. Hij stond op podia in bijna alle Europese hoofdsteden zoals Wenen, Berlijn, Praag, Parijs en Athene. Frank Fritschy's veelzijdigheid uit zich ook in een brede interesse. Zo houdt hij zich in zijn schaarse vrije tijd bezig met tuinarchitectuur en landschapsinrichting.

Wendy Roobol – sopraan

Sopraan Wendy Roobol is met haar warme, flexibele en heldere stemgeluid een zangeres wier repertoire zich uitstrekt van de vroege barok tot hedendaagse muziek. Tijdens haar masterstudie aan de Dutch National Opera Academy van het Koninklijk Conservatorium Den Haag ontdekte ze haar liefde en talent voor opera en muziektheater. De combinatie zingen met acteren is haar grote passie, dus is Wendy regelmatig als operazangeres op de Nederlandse en Franse podia te zien, en zong ze dragende rollen bij gezelschappen als BarokOpera Amsterdam, Opera Nijetrijne en Opera Minora. Als concertzangeres was Wendy te horen in de oratoria van bekende en minder bekende componisten binnen alle stijlperiodes en zong ze vele concertstukken, zoals de 4e symfonie van Mahler en Tehillim van Steve Reich. Ze zong met verschillende ensembles en orkesten en soleerde onder dirigenten als Jaap van Zweden, Reinbert de Leeuw, Richard Egarr, Lucas Vis, Ed Spanjaard en Vince Mendoza. Momenteel neemt zij met het ensemble Le Nuove Musiche o.l.v. Krijn Koetsveld alle 9 boeken met madrigalen van Claudio Monteverdi op die op cd zullen worden uitgegeven door Brilliant Classics. Wendy was laureaat op de Nationale Vocalisten Presentatie in 2009.

Math Dirks – verteller

Math Dirks studeerde zang en schoolmuziek aan de Conservatoria van Maastricht en Amsterdam. In 1982 behaalde hij in Maastricht de Akte Koordirectie en in 1984 behaalde hij er tevens de akte Opera. In 1988 sloot hij zijn studie solozang Cum Laude af in Amsterdam. Hij werd persoonlijk uitgenodigd door Elisabeth Schwarzkopf voor haar masterclass in Amsterdam. Als koordirigent volgde hij lessen bij oa. David Porcelijn. In 1986 won hij tijdens het Internationaal Vocalisten Concours in Den Bosch de 2e prijs, de Prijs van de Vrienden van het Lied en de Prijs van de stad Den Bosch. Vanaf 1983 is hij fulltime actief als Oratorium en Liedzanger. Hij zong oa 386x de Mattheus Passion, inclusief de Mattheus Passie in de hertaling van Jan Rot. Vanaf 1986 zong Math Dirks als solist bij de Nederlandse opera Stichting, Opera forum en Opera Zuid. Van jongs af aan had Math Dirks interesse in cabaret en het Nederlandse Luisterlied en in 1993 tourde hij door de theaters met liederen en chansons van Fauré tot Brel. Op dit moment heeft Dirks zich volledig toegelegd op de vertolking van het Nederlandse luisterlied en verzorgt diverse programma's met dit repertoire. Als 2e dirigent en vocal coach was hij oa verbonden aan Crescendo Doenrade, Gemengd Koor Beesel en de Mastreechter Staar. Op dit moment dirigeert hij: Dameskoor Innovation Esch, Koninklijk 's Hertogenbosch' Mannenkoor, Grenszangers Neeritter en sinds kort Deunes Gemengd Koor.

Wouter Bakker – vleugel

Wouter J. Bakker (1980) studeerde klassiek piano aan de conservatoria van Amsterdam en Utrecht. Zijn docenten waren Håkon Austbø en David Kuyken. In 1994 begon hij zijn studie in de Afdeling Jong Talent, in 2002 legde hij zijn eerste examens af, en in 2005 voltooide hij de Voortgezette Kunstopleiding Muziek, cum laude. Hij behaalde prijzen op verschillende concoursen, en soleerde met o.a. pianoconcerten van Mozart, Grieg, Beethoven en Rachmaninov bij verschillende orkesten. Hij volgde masterclasses bij o.a. Lazar Berman, Eugen Indjic, Pjotr Paleczny en Pascal Devoyon. Wouter geeft

regelmatig recitals, en treedt op met verschillende ensembles, waaronder het Trio Parnasse met violiste Janneke Zegveld en klarinettist Mark Snitselaar. Daarnaast heeft hij een eigen lespraktijk.

Mark Toxopeus – repetitor, celesta

Mark Toxopeus is sinds 1 april 2015 vaste begeleider van Toonkunstkoor Wageningen. Hij werkt als koorrepetitor in en om Wageningen en daarbuiten. Naast Toonkunstkoor Wageningen is hij ook pianist bij HWSO/HAK en Vocaal Talent Nederland en op projectbasis bij diverse professionele gezelschappen. Ook geeft hij ook regelmatig concerten door heel Nederland met zijn ensemble Het Rodion Trio, in de unieke bezetting van saxofoon, klarinet en piano. In Wageningen organiseert hij samen met de sopraan Murni Suwetja de serie Arboretumconcerten (www.arboretumconcerten.nl). Deze vinden vier keer per

jaar plaats in de Arboretumkerk, waar ook de repetities van het Toonkunstkoor plaatsvinden. Meer informatie is te vinden op www.marktoxopeus.nl"

Dick Sanderma – Harmonium

Dick Sanderma studeerde orgel bij aan het Stedelijk Conservatorium te Zwolle en volgde zomercursussen bij o.a. Daniel Roth, Hans Haselböck en Jean Guillou. In 1983 werd hij winnaar van het Nationaal Orgel improvisatieconcours te Bolsward. Als solist en koorbegeleider werkte hij mee aan concerten en opnamen, o.a. in Jeruzalem (1999), Oxford (2012) en Vilnius (2013). Dick Sanderma is in Rijssen werkzaam als directeur van de Muziekschool en als stadsorganist voor het orgel in het gemeentehuis. Als kerkorganist is hij verbonden aan de Hervormde gemeenten van Rijssen en Hellendoorn. Regelmatig publiceert hij artikelen en

verzorgt hij lezingen en workshops, met name op het gebied van het kerkelijk orgelspel. Van zijn hand verschenen talrijke koraalbewerkingen en andere composities. Website: www.dicksanderma.nl

Arthur Honegger: Le roi David (vertaling Peter Kampmeijer)

1. Introduction

Le récitant: C'était le temps où Jéhovah parlait à son peuple Israël par la bouche des prophètes. En ce temps-la l'Esprit de Dieu se détourna du roi Saül et il parla en voyant Samuël: "Lève-toi, Samuël, remplis ta corne d'huile et monte vers Jessé qui est à Bethléem. J'ai vu parmi ses fils le roi que je désire." Donc, Samuël monta vers Bethléem, où le berger David chantait en gardant son troupeau.

2. Cantique du berger David

L'Éternel est mon berger. Je ne suis que son agneau. Conduis-moi par tes sentiers au vallon des fraîches eaux. L'Éternel est mon rocher et mon pré vert et fleuri. Il est l'ombre du figuier sous le soleil de midi. L'Éternel est mon abri, quand la foudre gronde au ciel. L'Éternel est mon ami. Je t'aime et je te bénis. Tu es l'Éternel.

Le récitant: Et Samuël choisit David parmi ses frères. Et il l'oignit avec l'huile de sa corne. Et David était blond et de belle figure. Et dès ce jour l'esprit de Dieu resta sur lui.

3. Psaume

Loué soit le Seigneur plein de gloire, le Dieu vivant, l'auteur de ma victoire, par qui je vois mes outrages vengés, par qui sous moi les peuples son rangés. Quand les plus grands contre moi se soulèvent, au-dessus d'eux Ses fortes mains m'élèvent. Des orgueilleux il confond le dessin que pour me perdre ils couvaient dans leur sein.

Le récitant: Voici dans la vallée du térébinthe, Saül a rassemblé les soldats d'Israël contre les Philistins. Et le géant Goliath a défié l'armée. Mais David avec sa fronde a mis à mort le Philistin. Et Jonathan, le fils de Saül, a fait alliance avec

Inleiding

De verteller: Het was in de tijd dat God tot Zijn volk Israel sprak door de mond de profeten. In die tijd keerde Gods geest zich af van koning Saul en Samuel ziende sprak Hij: "Sta op Samuel, vul je hoorn met olie en ga naar Isaï, die in Bethlehem is. Ik heb onder zijn zonen de koning gezien die ik wens". Samuel ging dus naar Bethlehem, waar de herder David zong bij het hoeden van zijn kudde.

Lofzang van de herder David

De Eeuwige is mijn herder. IK ben slechts Zijn lam. Leid mij langs Uw paden naar het dal des frisse wateren. De Eeuwige is mijn rots en mijn groene bloeiende weide. Hij is de schaduw van de vijgenboom onder de middagzon. De Eeuwige is mijn toevlucht als de bliksem met donder de hemel doorklieft. De Eeuwige is mijn vriend. Ik heb U lief en zing Uw lof. Gij zijt de Eeuwige.

De verteller: En Samuel koos David uit zijn broeders. En hij zalfde hem met olie uit zijn hoorn. En David was blind en van schone gestalte. En vanaf die dag bleef Gods geest bij hem.

Psalm

Geloofd zij de Heer, vol heerlijkheid, de levende God, die mij de overwinning schonk, door wie ik mijn smaad gewroken zie, door wie de volkeren aan mij zijn onderworpen. Wanneer de grootsten tegen mij opstaan, verheffen Zijn sterke handen mij boven hen. Van de hoogmoedigen verbrijzelt Hij het plan, dat zij in hun binnenste uitbroeden om mij te verderven.

De verteller: Ziet, in het dal van de terpentijnboom heeft Saul Israels soldaten verzameld tegen de Filistijnen. En de reus Goliath heeft het leger uitgedaagd. Maar met zijn slinger heeft David de Filistijn gedood. En Jonathan, Sauls zoon, sloot

lui. Au retour de la bataille les filles d'Israël chantaient en dansant au devant l'armée.

4. Chant de victoire:

Vive David, vainqueur des Philistins.
L'Éternel l'a choisi, l'Éternel le soutient. Saül tua sus mille et David ses dix mille.

5. Cortège

Le récitant: Dans la maison du roi, David a rencontré sa fiancée Mical et Jonathan sourit à leur amour. Mais le cœur de Saül est torturé de jalousie et de soupçon. Saül est vieux, David est jeune; il a pour lui le cœur du peuple. Un jour David chantait en jouant de la harpe devant Saül, qui prit le javelot pour tuer le chanteur.

6. Psaume

Ne crains rien et mets ta foi en l'Éternel. Pourquoi me dire: "Enfuis-toi, comme fuit l'oiseau vers les montagnes." Le méchant bande son arc et sa flèche va siffler. Car dans l'ombre il a tiré sur l'innocent au cœur droit. Ne crains rien et mets ta foi en l'Éternel.

Le récitant: Il s'est enfui près des prophètes et le bonheur de sa jeunesse se fane au soufflé de désert. Car pour toujours il a dit adieu à Jonathan, qui l'aimait comme un frère.

7. Psaume

Ah, si j'avais des ailes de colombe, je volerais bien loin dans le désert. N'aurai-je de repos que dans la tombe? Où me guérir des maux que j'ai soufferts? Où trouverai-je un abri pour ma tête? Soir et matin je pleure et je gémiss. Le vent de mon malheur souffle et tempête. Et porte à Dieu ma prière et ma cris.

een verbond met hem. Toen het leger terugkeerde van de veldslag, kwamen de dochters van Israel het zingend en dansend tegemoet.

Zegezing:

Leve David, de overwinnaar van de Filistijnen. De Eeuwige heeft hem uitverkoren. De Eeuwige staat hem bij. Saul doodde zijn duizenden en David zijn tienduizenden.

Het leger trekt voorbij

De verteller: In het huis van de koning heeft David zijn verloofde, Michal, ontmoet en Jonathan ziet het welwillend aan. Maar Sauls hart wordt gekweld door afgunst en wantrouwen. Saul is oud. David is jong; hij heeft de liefde van het volk. Op een dag zong David, spelend op de harp, voor Saul, die zijn speer greep om de zanger te doden.

Psalm

Vrees niets en vertrouw op de Eeuwige. Waarom zou je mij zeggen: "Vlucht, zoals de vogel vlucht naar de bergen." De boze spant zijn boog en zo dadelijk zal zijn pijl suizen. Want in het duister heeft hij geschoten op de onschuldige, die oprecht is van hart. Vrees niets en vertrouw op de Eeuwige.

De verteller: Hij is gevluht naar de profeten en het geluk van zijn jeugd verdort in de adem van de woestijn. Want voorgoed heeft hij Jonathan vaarwel gezegd, die hem liefhad als een broeder.

Psalm

O, als ik vleugels had als een duif, ik zou ver weg vliegen in de woestijn. Zal ik slechts rust vinden in het graf? Waar kan ik genezen van de geleden ellende? Waar zal ik beschutting vinden voor mijn hoofd? Dag en nacht ween ik en zucht ik. De wind van mijn ongeluk blaast als een storm en voert mijn gebed en mijn klachten tot God.

Le récitant: Et Saül envoya des gens pour capturer David chez Samuël. Mais quand les messagers s'en furent à Najoth, ils trouvèrent David en milieu des voyants et ils prophétisaient:

8. Cantique des prophètes

L'homme né de la femme a peu jours à vivre. La route qu'il doit suivre est ardue à son âme et pleine de douleurs. Il naît comme la fleur. On la coupe, elle tombe. Il passe comme une ombre et le lieu qui l'a vu ne le reconnaît plus.

Le récitant: Il doit errer dans le désert; son cœur mûrit dans la détresse, dans le besoin et dans les larmes.

9. Psaume

Pitié de moi, mon Dieu, pitié! Je cherche un refuge a tes pieds. Je dors sous l'ombre de tes ailes. Quand finiront ses nuits cruelles? Pitié de moi, mon Dieu, pitié! Ferme est mon cœur, ferme est mon cœur. Je veux chanter pour le Seigneur. O Jour, éveille-toi, ma gloire! Éveille-toi, mon luth d'ivoire et chante l'Éternel. L'Éternel, qui monte dans le ciel.

Le récitant: Et l'Éternel livre à David son ennemi le roi Saül, endormi parmi les siens au milieu de son camp. David n'a pas frappé son roi, l'oïnt de Seigneur. Il prend la cruche avec la lance à son chevet et il s'en va. Nul ne l'a vu; ils dormaient tous, l'Éternel ayant fait tomber sur eux un profond assoupissement.

10. Le récitant

La guerre est de nouveau entre les Philistins et le roi d'Israël. Et l'armée de Saül est en grande détresse sur les collines ravinées, où montent les lourds chariots, car David est avec les Philistins. En vain le peuple d'Israël appelle à son secours l'Éternel des armées.

De verteller: En Saul zond lieden uit om David gevangen te nemen bij Samuel. Maar toen de boden te Najoth kwamen, vonden zij David te midden van de zieners en zij profeteerden:

Zang der profeten

De mens uit de vrouw geboren heeft slechts weinig dagen te leven. De weg die hij moet volgen is moeizaam en smartelijk. Hij wordt geboren als een bloem. Die wordt afgesneden en valt. Hij gaat voorbij als een schaduw en de plaats die hem gezien heeft herkent hem niet meer.

De verteller: Hij moet rondzwerfen door de woestijn. Zijn hart rijpt door de nood, door gebrek en tranen.

Psalms

Erbarm U over mij, mijn God, erbarm U! Ik zoek een toevlucht aan Uw voeten. Ik slaap onder de schaduw van Uw vleugels. Wanneer zullen deze vreselijke nachten ten einde zijn? Erbarm U over mij, mijn God, erbarm U! standvastig is mijn hart. Ik wil zingen over de Heer. O dag, ontwaak, mijn glorie! Ontwaak, ivoren luit, en bezing de Eeuwige, die ten hemel vaart.

De verteller: en de Eeuwige levert aan David zijn vijand over, koning Saul, die was ingeslapen tussen de zijnen, te midden van zijn kamp. David doodde zijn koning niet, de gezalfde des Heren. Hij neemt de kruik en de lans aan zijn hoofdeinde en gaat heen. Niemand heeft hem gezien; zij sliepen allen, want de Eeuwige had hen in diepe slaap gedompeld.

De verteller:

Weer is er oorlog tussen de Filistijnen en de koning van Israel. En Sauls leger is in grote nood op de met ravijnen doorsneden heuvels, waar de zware karren tegenop klimmen, want David is met de Filistijnen. Tevergeefs roept het volk van Israel de Heer der legerscharen te hulp.

11. Psaume.

L'Éternel est ma lumière infinie. Pourquoi trembler, mon cœur ? L'Éternel est le rempart de ma vie. De qui aurais-je peur ? Quand les méchants en grand nombre s'avancent pour dévorer ma chair, dans la forêt des lances mon regard a vu clair. Que contre mon campé toute une armée, Dieu reste mon soutien. Ma voix l'appelle au fort de la mêlée et mon cœur ne craint rien.

Le récitant : En vain Saül désespéré interroge les signes. Car l'Éternel ne répond pas, ni par le feu, ni par les songes. Les serviteurs ont dit au roi : « A Endor il y a une femme qui évoque les morts. » Le roi masqué avec deux hommes s'en va de nuit chez cette femme. Et Saül dit : « Fais-moi monter celui que je dirai ». La femme répondit : « Que ferai-je monter ? » Il dit alors : Fais monter Samuël ».

12. Incantation.

La pythonisse : Om ! Om ! Par le feu et par l'eau, par la parole y par le souffle, par le regard et par l'ouïe, romps le lien de ta racine, brise le sceau qui ferme l'urne. Apparais, apparais, c'est l'heure! Om! Om! Je t'appelle et t'adjure : Sors de gouffre noir de Schéol, rentre dans le temple aux neuf portes. Apparais, apparais! Donne ton sang, flaire le sang, flaire la vie, je t'arrache à la terre, apparais, apparais! Le feu me brûle, o feu d' en bas. Il entre en moi, il me transperce jusqu'à la moëlle, o feu obscur. Agni! Agni! Comme un fer rouge. Montre, montre, apparais! Ah, tu m'as trompé, tu es Saül.

L'ombre de Samuël : Pourquoi m'as-tu troublé pour me faire monter ?

Le récitant: Or, Samuël a prédit a Saül que l'Éternelle livrerait Israël entre les mains des Philistins. Et Saül meurt avec ses fils sur le mont Guilboa. La victoire est aux Philistins. La splendeur d'Israël s' éteint dans la poussière.

Psalm

De Eeuwige is mijn oneindig licht. Waarom beeft ge mijn hart? De Eeuwige is het schild van mijn leven. Wie zou ik vrezen? Als de bozen in grote getalen op mij afkomen om mijn vlees te verslinden, blijft mijn blik helder in het woud van lansen. Al is een heel leger tegen mij, God blijft mijn steun. Mijn stem roept Hem aan te midden van het strijdgewoel en mijn hart vreest niets.

De verteller: tevergeefs raadpleegt Saul, wanhopig, de voortekenen. Want de Eeuwige antwoordt niet, nóch door het vuur, nóch door dromen. Dienaren zeiden tot de koning: "In Endor is een vrouw, die doden oproept." De koning gaat bij nacht, vermomd, met twee mannen naar deze vrouw. En Saul zegt: "Laat degene, die ik zal zeggen, voor mij opkomen." De vrouw antwoordde: "Wie zal ik laten opkomen?" Hij zei toen: "Laat Samuel opkomen."

Bezwering

De heks: Om! Om! Door vuur en water, door woord en adem, door gezicht en gehoor, breek los van je wortel, verbreek het zegel dat de urn afsluit. Verschijn, verschijn, dit is het uur! Om! Om! Ik roep je op en bezweer je; kom op uit de zwarte afgrond van de Schéol, keer terug in de tempel met de negen poorten. Verschijn, verschijn! Geef je bloed, ruik het bloed, ruik het leven, ik ontruk je aan de aarde. Verschijn, verschijn! Het vuur verbrandt me, o hels vuur. Het doordringt me tot in het merg, o donker vuur. Ai! Ai! Als een gloeiend ijzer. Kom op, kom op, verschijn! O, ge hebt me bedrogen . gij zijt Saul!

De geest van Samuel: Waarom hebt ge mijn rust verstoord om mij te laten opkomen?

De verteller: Samuel nu heeft Saul voorspeld dat de Eeuwige Israel aan de Filistijnen zou uitleveren. En Saul sterft met zijn zonen op de berg Gilboa. De overwinning is aan de Filistijnen. De luister van Israel verdwijnt in het stof.

13. Marche des Philistins

Le récitant: Le messenger amalécite porte à David, l'oïnt du Seigneur, au pays étranger, le bracelet et la couronne de roi Saül, son ennemi. Mais déchirant ses vêtements, David pleure devant son peuple la mort de Jonathan et de Saül, prenant le deuil sur Israël.

14. Lamentations de Guilboa

David: Guilboa ! Guilboa ! Ta gazelle Israël a péri sur les monts. Comment sont-ils tombés, les plus forts d'Israël ? N'en parlez ni à Gath, ni aux rues d'Ascalon, de peur que l'ennemi ne raille l'Éternel. Les filles chanteraient au pays philistin, les filles danseraient au son du tambourin. O mont de Guilboa, jamais pluie ni rosée sur votre tête chauve, offrande méprisée. C'est là qu'ilfut jeté, le bouclier des braves, le bouclier du roi que la sainte huile lave. De la graisse des forts et du sang des blessés, ton arc, mon Jonathan, ne s'est jamais lassé. Et ton épée, Saül, était toujours brandie. Saül et Jonathan, chéris durant vos vies, vous n'avez pas été séparés par la mort, Aigles au vol rapides et lions au cœur fort. Pleurez Saül ! Pleurez Saül ! Comment donc les meilleurs, là-haut, sont-ils tombés ? Comment, mon Jonathan, as-tu pu succomber ? Mon cœur, O Jonathan, souffre comme une peine amère. Tu étais mon plaisir, mon ami, mon frère. Et tu m'aimais, mon Jonathan, plus que ton âme, ton amour surpassait même l'amour des femmes. O Jonathan ! Comment donc les meilleurs, là-haut, sont-ils tombés ? Pourquoi notre splendeur a-t-elle succombé ?

Le récitant : Jérusalem ! Jérusalem ! David est roi. Il t'a choisie, t'ayant conquise aux Jébusiens, pour élever le tabernacle. Et l'arche sainte en ce jour monte vers la demeure stable au milieu d'Israël.

Mars der Filistijnen

De verteller: de bode der Amalekieten brengt aan David, de gezalfde des Heren, in het vreemde land, de armband en de kroon van koning Saul, zijn vijand. Maar zijn kleren scheurend, beweent David voor zijn volk de dood van Jonathan en Saul, rouwend over Israël.

Weeklacht over Gilboa

David: Gilboa! Gilboa! Uw gazelle, Israël is omgekomen in de bergen. Hoe zijn toch de sterksten van Israel gevallen? Spreekt er niet over in Gath, nóch in de straten van Ascalon, uit vrees dat de vijand de Eeuwige bespot. De meisjes zouden zingen in het Filistijnse land, de meisjes zouden dansen op het geluid van de tamboerijn. O bergen van Gilboa, geen regen of dauw op u kale top, in versmade offerande. Daar werd het neergeworpen, het schild der dapperen, het schild van de koning, die met heilige olie was gezalfd. Van het vet der sterken en het bloed der gewonden heeft je boog nooit genoeg gekregen, Jonathan. En uw zwaard, Saul, werd steeds dreigend gezwaaid. Saul en Jonathan, geliefd tijdens uw leven, zijt ge niet gescheiden door de dood, gij arenden met snelle vlucht en leeuwen met moedig hart. Beweent Saul! Beweent Saul! Hoe zijn daarboven de besten gevallen? Mijn Jonathan, hoe heb je kunnen bezwijken? Mijn hart, o Jonathan, lijdt bittere smart. Jij was mijn lust, mijn vriend, mijn broeder. En je had mij meer lief, mijn Jonathan, dan je eigen ziel, je liefde overtrof zelfs de liefde der vrouwen. O Jonathan, hoe zijn dan de besten daar boven gevallen? Waarom is onze luister bezweken?

De verteller: Jeruzalem! Jeruzalem! David is koning en heeft u, na u veroverd te hebben op de Jebuzieten, uitverkoren om de tabernakel te bouwen. En de heilige Ark wordt heden naar zijn vaste woning te midden van Israel gebracht.

PAUZE

15. Cantique de fête.

Chantez, mes soeurs, chantez! Dieu n'a jamais abandonné dans la captivité ni dans l'adversité son peuple préféré, l'Élu, le bien-aimé. Eternel, Eternel, viens bénir Israël.

16. La danse devant l'Arche

Le récitant : Portes, élevez vos linteaux, élevez-vous, portiques éternels. Voici le Roi de gloire qui vient dans la ville bénie. Et voici les bergers amenant leurs troupeaux, les moissonneurs qui apportent leurs blé, les vigneron le bon vin de leur vigne, tous les artisans ont travaillé pour Dieu. Israël te voici, tu montes la colline. Et toutes les tribes viennent prendre en commun cette bénédiction de l'Éternel. Jéhovah, lève-toi, disperse l'ennemi ! Il vient à nous, porté sur vos épaules, comme il s'avance au milieu des batailles. Et voici les chanteurs, pour les musiciens, les femmes au milieu, qui font sonner les sistres. Voici le roi David, qui danse devant l'Arche et la terre vibrent sous le ciel, comme les tambourins sous les doigts blancs des vierges.

Le chœur : Jéhovah, viens à nous, Éternel, lumière du matin et splendeur de midi, viens à nous.

Les prêtres : Ouvrez la porte à l'Éternel. Ouvrez la porte de justice. C'est la porte de l'Éternel.

Les guerriers : Tous les peuples m'ont attaqué, au nom de Jéhovah je les détruis. L'essaim d'abeilles était serré, au nom de Jéhovah je les détruis. Le buisson sec je l'ai brûlé, au nom de Jéhovah je le détruis. Car Jéhovah m'a protégé et sa main droite m'a conduit.

Les prêtres et les guerriers : Jéhovah, lève-toi, viens à nous, Eternel, disperse l'ennemi.

Feestzang

Zingt, zusters, zingt! God heeft nooit zijn geliefde uitverkoren volk in gevangenschap of tegenspoed verlaten. Eeuwige, Eeuwige! Kom Israel zegenen.

De dans voor de Ark

De verteller: Poorten, verhoogt uw bovenbalken, verhoogt u, eeuwige zuilengangen. Nu komt de Koning vol glans en heerlijkheid in zijn gezegende stad. En daar komen de herders met hun kudden, de maaiers met hun koren, de wijngaardeniers met de goede wijn uit hun wijngaarden. Alle handwerkslieden hebben voor God gewerkt. Hier zijt ge. Israël, ge bestijgt de heuvel. En alle stammen komen samen deze zegeningen van de Eeuwige ontvangen. Jehovah, sta op, verstrooi de vijand. Hij komt tot ons, gedragen op uw schouders, zoals Hij voortgaat te midden der veldslagen. En ziet, daar komen de zangers, dan de spelers, met de vrouwen in het midden, die de sistrums doen rinkelen. Ziet, koning Davids danst vóór de Ark. En hemel en aarde trillen onder de zon, als de tamboerijnen onder de blanke vingers der maagden.

Het koor: Jehovah, kom tot ons, kom tot ons, Eeuwige, morgenlicht en middagpracht, kom tot ons!

De priesters: Opent de poort voor de Eeuwige. Opent de poort der gerechtigheid, het is de poort van de Eeuwige.

De krijgslieden: Alle volkeren hebben mij aangevallen, in de naam van Jehovah vernietig ik hen. De bijenzwerm was zeer dicht, in de naam van Jehovah vernietig ik hen. Het droge struikgewas heb ik verbrand, in de naam van Jehovah vernietig ik het. Want Jehovah heeft mij beschermd. En Zijn rechterhand heeft mij geleid.

Priesters en krijgslieden: Jehovah, sta op, kom tot ons, Eeuwige, verstrooi de vijand.

Les jeunes filles : Chantons le Dieu fort et clément. Dansons au bruit des instruments. Chantons pour lui de nouveaux chants. Que la terre et la mer frémissent et que les fleuves applaudissent. Et que les montagnes mugissent. La lumière est son élément. Il plane sur l'aile de vent. Et l'abîme est son vêtement. Il fait sa tente des nuages. Et sa voix parle dans l'orage. Rendons au Créateur hommage. Hommage à l'Éternel, le Dieu fort d'Israël.

L'ange: David, ce n'est pas toi le roi qui bâtit cette maison, mais il naîtra un fils de toi, qui régnera sur les nations. Et il sera mon fils et je serai son Père. Son nom sera le plus grand de la terre, son nom sera pour tous une lumière. Et il sera fils de David.

Le chœur des anges : Alleluia ! Alleluia ! Alleluia !

17. Cantique.

De mon cœur jaillit un cantique, je dis, mon œuvre est pour le Roi. Ma langue chante prophétique, comme un roseau entre les doigts de l'écrivain public. Toi, le plus beau des fils de l'homme, toi, dont la lèvre est dont le chant portent la grâce qu'on renomme, Dieu te bénit journellement, affermissant ton trône. Tes fils auront la part du père, on chantera toujours ton nom. Ils seront tous rois de la terre. Et tous les peuples qui viendront, t'appelleront le maître.

Le récitant : Et l'Éternel bénit David. Il est au faite du pouvoir. Tous les rois sont alliés et il est grand parmi les grands. Mais le péché est entré dans son cœur, car il a vu de sa terrasse fleurir, au jardin des grenades, la beauté sans défaut sans défaut de Bethsabée, femme d'Urie.

De meisjes: Laat ons de sterke en goedertieren God bezingen. En dansen op het geluid der instrumenten. Laten zij voor Hem nieuwe liederen zingen. Dat de aarde en de zee trillen, dat de rivieren juichen, en de bergen bulderen. Het licht is Zijn element. Hij zweeft op de vleugels van de wind en de afgrond is Zijn kleed. Hij maakt Zijn tent van de wolken. En Zijn stem spreekt in het onweer. Laten wij de Schepper eer bewijzen. Eer aan de Eeuwige, Israels sterke God.

De engel: David, gij zijt niet de koning die dat huis zal bouwen, maar uit u zal een zoon geboren worden, die over de volkeren zal heersen. En hij zal mijn zoon zijn en ik zal zijn Vader zijn. Zijn naam zal de grootste zijn op aarde. Zijn naam zal voor allen een licht zijn. En hij zal de zoon van David zijn.

Het engelenkoor: Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Loflied

Uit mijn hart welt een lied, ik zeg, mijn werk is voor de koning. Mijn tong zingt profeterend, als een riet in de vingers van de openbare schrijver. Gij, de schoonste der mensenkinderen, gij, wiens lippen en zang door de mensen om hun lieflijkheid worden geroemd, God zegent u elke dag, uw troon bevestigend. Uw zonen zullen het vaderlijk erfdeel krijgen. Altijd zal men uw naam bezingen. Zij zullen allen koningen op aarde zijn. En alle volkeren die zullen komen, zullen u de meester noemen.

De verteller: en de Eeuwige zegent David. Hij is op het toppunt van macht. Alle koningen zijn zijn bondgenoten en hij is de grootste onder de groten. Maar de zonde is in zijn hart gekomen, want vanaf zijn terras heeft hij, in de tuin der granaatappels, de volmaakte schoonheid van Bethseba, de vrouw van Uria, zien opbloeien.

18. Chant de la servante.

Bienaimé, prends ma main. Descendons la colline. Allons voir si la vigne a fleuri ce matin. La vigne, bienaimée, n'est pas en fleur encore, mais sans la mandragore, moins douce qu'un baiser.

Le récitant : Et l'ayant vu au bain et l'ayant convoitée, il l'a prise pour femme, faisant tuer le capitaine Urie. Mais le courroux de Jéhovah retombe sur l'enfant que Bethsabée lui a donné. L'enfant se meurt et le roi crie à Dieu sa détresse, en implorant miséricorde.

19. Psaume de pénitence.

Miséricorde, o Dieu, pitié selon ta grande compassion. Veuille effacer ma transgression. Lave moi jusqu'au fond de mon iniquité. O Dieu, purifie-moi de mon péché.

Le récitant : L'Éternel envoya Nathan pour reprocher au roi et à la reine leur grand péché dont l'enfant meurt.

20. Psaume.

Je fus conçu dans le péché, c'est dans le mal que je suis né. Et tu voudrais une âme pure, une âme forte et sans souillure. J'ai péché, j'ai grandement péché. Tu m'as instruit dans ta sagesse. Et j'ai faillit dans ma faiblesse. Miséricorde, o Dieu, pitié, lave-moi de mon iniquité.

Le récitant : Et voici que les châtements frappent la maison adultère. Le frère a violé la sœur et le frère a tué le frère. Absalon, le fils aimé, s'est révolté contre son roi. David, s'enfuyant de la ville, reprend le chemin du désert.

21. Psaume

Je lève mes regards vers la montagne d'où me vient le secours du Créateur des cieux qui m'accompagne maintenant et toujours. Va, ne crains pas que ton pas ne chancelle,

Lied van de dienstmaagd

Geliefde, neem mijn hand. Laten wij de heuvel afdalen om te zien of de wijngaard vanmorgen in bloei is gekomen. De wijngaard, geliefde, is nog niet in bloei, maar ruik de alruinwortel, die minder zoet is dan een kus.

De verteller: En toen hij haar in het bad had gezien en haar begeerd had, heeft hij haar tot vrouw genomen, en liet de hoofdman Uria doden. Maar Jehovahs toorn komt neer op het kind, dat Bethseba hem heeft geschonken. Het kind sterft en de koning klaagt zijn nood bij God, smekend om ontferming.

Boetepsalm

Genade, o God, heb medelijden, naar Uw grote barmhartigheid. Wis mijn overtreding uit. Was mij schoon van mijn ongerechtigheid. O God, reinig mij van mijn zonde.

De verteller: de Eeuwige zond Nathan om de koning en de koningin hun grote zonde te verwijten, waardoor het kind sterft.

Psalm

Ik werd ontvangen in zonde. In het kwaad ben ik geboren. En gij wilt een reine ziel, een sterke, onbevleete ziel. Ik heb gezondigd, ik heb zwaar gezondigd. Gij hebt mij onderricht in Uw wijsheid en ik heb gefaald in mijn zwakheid. Erbarm U, o God, heb medelijden. Was mij schoon van mijn ongerechtigheid.

De verteller: Nu wordt het overspelige huis getroffen door bestraffingen. De broeder heeft de zuster geschonden, de broeder heeft de broeder gedood. Absalom, de geliefde zoon, is opgestaan tegen de koning. David vlucht uit de stad en trekt weer naar de woestijn.

Psalm

Ik sla mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komt van de Schepper van het heelal, die bij mij is, nu en altijd. Ga, vrees niet dat uw voet wankelt, God

Dieu garde tes pas. Veillant là-haut comme une sentinelle, l'Éternel ne dort pas.

Le récitant : Mais l'armée d'Absalon a fui et dans la forêt d'Ephraïm Joab tue Absalon. Et tandis que le peuple en fête remplit de chants Mahanaïm le vieux roi pleure son fils mort devant l'armée victorieuse.

22. La chanson d'Ephraïm.

O Forêt d'Ephraïm, où tournent les corbeaux. Ils ont cueilli ton fruit qui pendait aux rameaux. Ton fruit rouge de sang, que leur mains ont froissé.

23. Marche des Hébreux.

Le récitant : Et David, arrêtant d'un geste son armée, dit au soldats : « Mes guerriers d'Israël, vous êtes, dès ce jour mes os et ma chair. Le roi vous remercie. Vous avez rétabli la paix en Israël ». Vainqueur de tous ses ennemis, David élève à Dieu son cœur plein de reconnaissance.

24. Psaume.

Je t'aimerai, Seigneur, d'un amour tendre. Toi, dont le bras me sut si bien défendre. Dieu fut toujours mon fort, mon protecteur, ma tour, ma roche et mon libérateur. Je trouve en lui tout ce que je souhaite. C'est mon bouclier, mon salut, ma retraite. Dès qu'au besoin je l'invoque avec foi, des ennemis délivré je me vois. Tels qu'un torrent ils pensaient me surprendre, cent fois la mort ses filets me vint tendre et tous les jours quelque péril nouveau me conduisait sur le bord du tombeau.

Le récitant : David est vieux, chargé de gloire, dans son palais de cèdre et d'or. Et de nouveau son orgueil parle, car il fait dénombrer son peuple pour connaître sa force. Et trois fléaux lui sont prédits dans la nuit des prières. Et l'ange de la mort frappe Jérusalem de son épée de feu

behoedt uw stappen. Wakend daarboven als een schildwacht slaapt de Eeuwige niet.

De verteller: maar Absaloms leger is gevlucht en in het woud van Efraïm doodt Joab Absalom. En terwijl het volk in zijn feestvreugde zingt en Mahanaim, beweent de oude koning zijn gestorven zoon voor het zegevierende leger.

Het lied van Efraïm

O woud van Efraïm, waar de raven cirkelen. Ze hebben uw vrucht geplukt, die aan de takken hing. Uw bloedrode vrucht die hun handen hebben geschonden.

Mars der Israelieten

De verteller: En David, met een gebaar zijn leger beduidend stil te houden, zegt tot de soldaten: "Krijgers van Israel, gij zijt vanaf heden mijn beenderen en mijn vlees. De koning dankt u, gij hebt de vrede in Israel hersteld." Overwinnaar van al zijn vijanden, verheft David tot God zijn hart vol dankbaarheid.

Psalm

Ik zal U liefhebben, Heer, met tedere liefde. U, wiens arm mij zo goed wist te verdedigen. God was altijd mijn sterkte, mijn beschermer, mijn toren, mijn rots en mijn bevrijder. Ik vind in hem al wat ik wens, Hij is mijn schild, mijn heil, mijn toevlucht. Zodra ik hem gelovig aanroep, zie ik mij bevrijd van mijn vijanden. Als een bergstroom dachten ze mij te verrassen. Honderd keer kwam de dood me zijn netten spreiden en elke dag bracht een nieuw gevaar me aan de rand van het graf.

De verteller: David is oud; zijn roem overladen woont hij in zijn paleis van cederhout en goud. En weer spreekt zijn trots, want hij laat zijn volk tellen om zijn kracht te kennen. En drie plagen worden hem voorspeld in de nacht der gebeden. En de engel des doods treft Jeruzalem met zijn vurig zwaard.

25. Psaume.

Dans cet effroi le grand Dieu que j'adore me vient donner le secours que j'implore. Et de son trône écoutant mes soupirs, se laisse vaincre à mes justes désirs. Soudain, partout tremblèrent les campagnes. On vit crouler les plus hautes montagnes, de leur sommet jusques au fondement. Tant son courroux se montra véhément.

Le récitant : Ayant promis à Dieu de lui bâtir une demeure magnifique, David voit l'accomplissement des rêves glorieux de sa jeunesse et de sa vie. Il fait proclamer roi d'Israël le fils de Bethsabé, Salomon, le plus cher entre ses fils. Et tandis que Nathan couronne Salomon, il est monté pour voir le temple pour la dernière fois.

26. Couronnement de Salomon.

Le récitant: Et Nathan dit: Devant tout Israël et devant Jéhovah, qui l'a choisi lui-même, nous proclamons l'oïnt de Seigneur, Salomon, roi, fils de David. Et le peuple cria : Vive le roi Salomon !

27. La mort de David.

Le récitant : L'Esprit de Dieu parle pour moi. Une juste viendra sur les hommes, régner dans la crainte de Dieu. C'est la clarté du matin, quand le soleil se lève. O, cette était si belle. Je te bénis, toi qui me l'as donnée.

L'ange : Dieu te dit : Un jour viendra où une fleur fleurira de ta souche reverdie. Et son parfum remplira tous les peuples d'ici-bas du souffle de la vie.

Le chœur : Alléluia ! Alléluia !

Psalm

In deze verschrikking komt de grote god, die ik aanbid, me de hulp geven waar ik om smeek. En vanaf zijn troon luisterend naar mijn zuchten, laat hij zich winnen voor mijn rechtvaardige wensen. Plotseling beefden overal de velden. Men zag de hoogste berg instorten, van hun top tot aan hun voet. Zo hevig was Zijn toorn.

De verteller: Als hij aan God beloofd heeft hem een prachtige tempel te bouwen, ziet David de vervulling van de roemrijke dromen van zijn jeugd en zijn leven. Tot koning van Israel laat hij uitroepen de zoon van Bethseba, Salomo, de meest geliefde van zijn zonen. En terwijl Nathan Salomo kroont, is hij de heuvel beklommen om voor de laatste maal de tempel te zien.

Kroning van Salomo

De verteller: En Nathan zei: Voor geheel Israel en voor Jehovah, die hem zelf heeft uitverkoren, roepen wij de gezalfde des Heren, Salomo, uit tot koning, de zoon van David. En het volg riep: Leve koning Salomo!

De dood van David

De verteller: de Geest van God spreekt voor mij. Een rechtvaardige zal komen, die over de mensen zal heersen in de vreze Gods. Het is de ochtendklaarte als de zon opkomt. O, dit leven was zo schoon. Ik loof U, die het mij gegeven heeft.

De engel: God zegt u: Er zal een dag komen dat een bloem zal opbloeien uit uw verjongde stam. En zijn geur zal alle volkeren hier beneden vervullen met de adem van het leven.

Het koor: Halleluja! Halleluja!

de Fysiotherapeut

Fysiotherapiepraktijk

Nelly Groothuis

Met 1 oor geluisterd,
nu een zere nek?

Bij ons bent u op de goede plek.

Nude 30
6702 DL Wageningen
Tel: 0317-421487

info@ftng.nl
www.ftng.nl

Het beste voor uw muzikale ogen

BRIL
NEGENENTWINTIG

optometristen O.V.N. • contactlensspecialisten A.N.V.C. • Hoogstraat 29 • Wageningen • www.bril29.nl